

SÅ GÅR DET FÖR SKOGSINDUSTRIN

- Svensk efterfrågan på sågade trävaror har minskat med över sju procent, räddas av ökad export
- Fallande efterfrågan på grafiskt papper har lett till nedstängningar
- Förpackningsmaterial av papper har utvecklats väl och viss utökad kapacitet kan väntas
- Marknadsmassa har utvecklats allt svagare sedan utbredningen av Coronapandemin

Kerstin Hallsten

Chefsekonom
kerstin.hallsten
@skogsindustrierna.se
070-267 70 25

Katrin Heinsoo

Marknadsanalys
papper och massa
katrin.heinsoo
@skogsindustrierna.se
08-762 62 42

Christian Nielsen

Marknadsanalys
trävaror
christian.nielsen
@skogsindustrierna.se
072-209 84 30

Djup och allvarlig lågkonjunktur i Sverige

Utbrottet av Covid-19, men framförallt efterföljande politiska åtgärder för att stoppa smittspridningen, har fått omfattande ekonomiska konsekvenser globalt och i Sverige. Flera länder, däribland Sverige, befinner sig nu i en mycket djup och allvarlig lågkonjunktur. I april rasade de svenska företagens produktion och fallet i BNP under årets andra kvartal blev, precis som i många andra länder, historiskt. Euroområdet, som är svensk skogsindustris viktigaste marknad, har drabbats hårt.¹

Under framförallt maj och juni ökade aktiviteten något i flera länder. Detta sammanföll med att situationen med Coronapandemin inte var lika akut, att samhällen öppnades upp och att den ekonomiska politiken i en del länder lades om i en expansiv riktning. Men de sammantagna produktionsnivåerna i ekonomierna är fortsatt låga i bland annat Sverige och euroområdet. Olika indikatorer visar förvisso på förväntningar om tillväxt, men det återstår att se om de infrias och hur stark tillväxten blir.

Skogsindustrin mindre drabbad än andra branscher

Svensk skogsindustri har sammantaget drabbats i mindre utsträckning än flera andra branscher. Men Coronapandemin har satt tydliga spår även i skogsnäringen, bland annat har det uppkommit störningar i skogsindustrins handel med andra länder, vilket i sin tur har lett till ökade kostnader. Det har varit problem att genomföra leveranser, leveranstiderna har ökat och kunder har även avbokat beställningar. Företagen har även haft problem med inställda kund- och leverantörsmöten bland annat till följd av införda reserestriktioner.

Efterfrågan på marknadsmassa, och framförallt på grafiskt papper, har utvecklats mycket svagt. Lönsamheten har dessutom pressats då priserna på massa och papper i svenska kronor fallit på grund av att kronans växelkurs har stärkts. Världsmarknadspriserna på massa och papper har däremot utvecklats relativt stabilt under året.

Marknaden för sågade trävaror har sammantaget utvecklats positivt, liksom i viss utsträckning förpackningsmaterial av papper.

¹ Se Industriarbetsgivarnas rapport "En ovanligt djup lågkonjunktur"

Exporten räddar svenska sågverk

I stort är situationen för svenska sågverk i dagsläget positiv och stämmningsläget hoppfullt. Det senare avspeglas i Konjunkturinstitutets barometer, som signalerar en stor optimism hos sågverken.

I princip har leveranserna överstigit produktionen under varje enskild månad under året. Till och med augusti i år är leveranserna sex procent högre än motsvarande period 2019. Framförallt är det exporten som har gått starkt. Detta har kompenserat en vikande inhemsk efterfrågan. För trots en stark svensk bygghandel har den inhemska efterfrågan på sågade trävaror minskat med mer än sju procent hittills i år jämfört med 2019.

Priserna har stigit på flera marknader till följd av att efterfrågan på sågade trävaror har fallit mindre än utbudet samtidigt som lagernivåerna både hos producenter och kunder har varit låga. För svensk del har de globala prisökningarna motverkats av en stark krona. I augusti hade prisindex för svenska trävaror, omräknat till handelsvaluta, ökat med nästan 10 procent sedan februari-mars och med fem procent sedan i augusti förra året. Räknat i svenska kronor hade priserna endast ökat med cirka två procent sedan i februari och fallit någon procent jämfört med för ett år sedan. Jämfört med toppnoteringen i september 2018 var prisnivån 13 procent lägre.

Nuvarande positiva situation är främst en följd av att global produktion av sågade varor har minskat mer än efterfrågan. Marknadsbalansen har därmed varit negativ, vilket kraftigt minskat lagren och lett till ökade priser. Utvecklingen har i stor utsträckning drivits av en minskad produktionen i Kanada (ca -15 procent första halvåret). Den minskade produktionen kan kopplas till pandemins utbrott och en oro för marknadsläget och ett högt kostnadsläge.

Framöver kan dock dessa faktorer förändras. Exempelvis så har kanadensiska sågverk, till följd av kraftigt stigande priser på några av landets huvudmarknader, återigen ökat sin produktion. Även andra viktiga producentländer har ökat sin produktion och utbudet från Centraleuropa kan bli fortsatt högt för att få avsättning för barkborreskadat virke.

Under en period framöver kan världsmarknaden för sågade trävaror komma att vara svängig innan produktion, lager och efterfrågan återigen kommer i balans. Det finns en viss risk för bakslag där det utvecklas ett överskott av trävaror på marknaden. Under de närmaste månaderna är det dock inte orimligt att det positiva marknadsläget för svenska sågverk och exportörer består, då det tar tid att jämna ut de underskott och låga lager som byggts upp på flera marknader.

Nedstängningar av produktion av grafiskt papper

Grafiskt papper har utvecklats synnerligen svagt under Coronapandemin. Detta är dock ingen ny företeelse utan pandemin har snarast påskyndat den strukturomvandling som pågår sedan många år tillbaka. Nedgången följer av vikande efterfrågan på bland annat tidnings- och kopieringspapper. Exportvolymen av tidningspapper, som är en del av grafiskt papper, var till exempel 35 procent lägre i augusti än året innan. Till och med augusti har exporten minskat med nästan en fjärdedel, jämfört med motsvarande period 2019. Kontors- och magasinpapper, som utgör den resterande delen av grafiskt papper, har minskat med 13 procent.

Den svaga utvecklingen har medfört att SCA och Stora Enso har aviserat nedstängningar av pappersmaskiner. Planen är att produktionen av främst tidningspapper stoppas från och med årsskiftet. Med dessa produktionsminskningar försvinner ungefär hälften av tidningspappersproduktionen i Sverige. Företagen planerar att ställa om sin produktion, bland annat till produktion av förpackningsmaterial som formpressad fiber och mekanisk massa. Omställningen sker i ljuset av att efterfrågan på förpackningsmaterial har ökat under en längre tid, även under Coronapandemin. Under detta år har produktionen och exporten av förpackningsmaterial ökat med mellan två och tre procent hittills, mätt i volym. En ökad e-handel och användande av engångsprodukter har ökat efterfrågan.

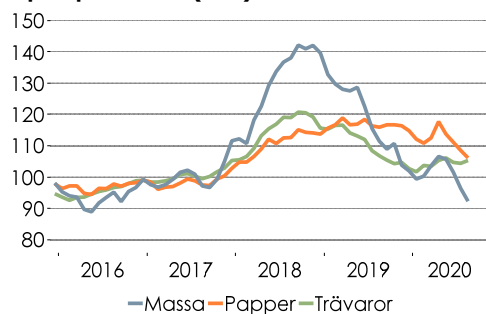
Sammantaget har produktionen och leveranser av papper och kartong till och med augusti minskat jämfört med motsvarande period föregående år.

Produktion, leveranser och export av marknadsmassa gick starkt i början av året men en tydlig dämpning inleddes från april. Under juni till augusti har den svaga utvecklingen fortsatt. I augusti var leveranserna och exporten cirka sex procent lägre än i augusti 2019. Sammantaget är leveransvolymerna hittills i år på samma nivå som föregående år. Leveranserna till EU är fortsatt på en högre nivå än föregående år, medan leveranserna till Kina har gått tillbaka.

Massapriserna har under året varit stabila mätt i USD, men däremot legat klart lägre än under 2019 och jämfört med toppnoteringarna under 2018. Svag ordergång tyder på fortsatt svag utveckling.

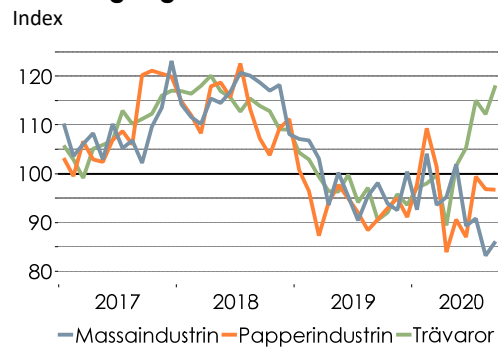
Diagrambilaga

Exportprisindex (SEK)

Källor: SCB och Macrobond

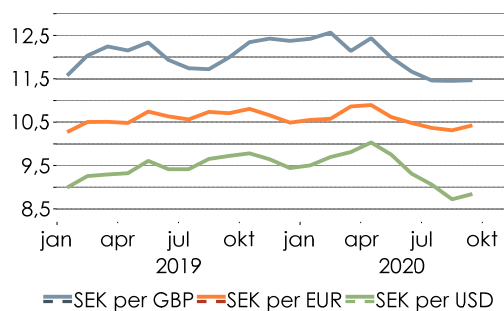
Stämningläget i industrin

Källa: Konjunkturinstitutet och Macrobond

Kronans växelkurs

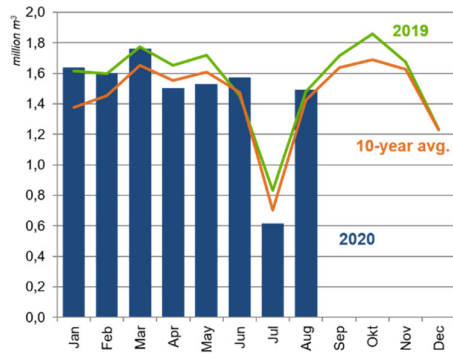
Månadsgenomsnitt

Källor: Riksbanken och Macrobond

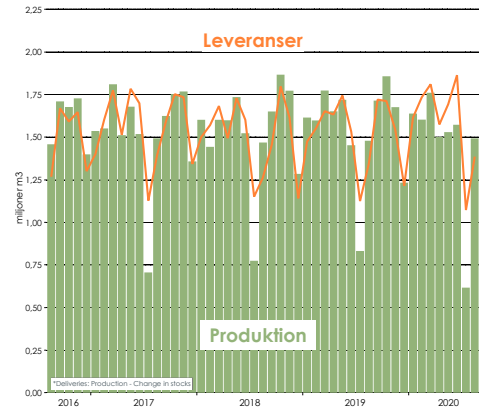
Trävarumarknaden

Produktion trävaror i Sverige

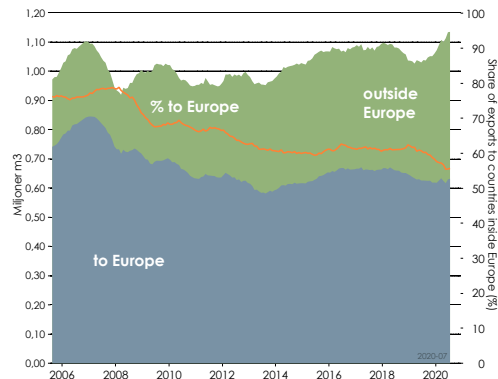
Källa: Skogsindustrierna

Produktion och leveranser

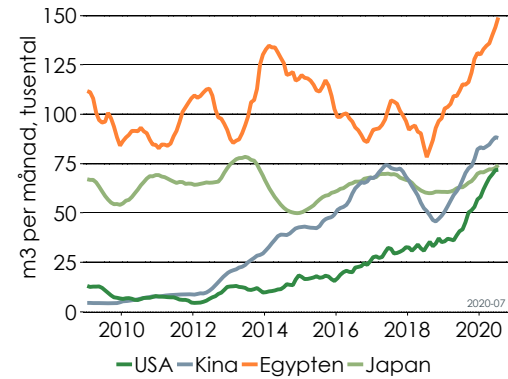
Källa: Skogsindustrierna

Sveriges trävaruexport

Källor: SvanData och Skogsindustrierna

Sveriges export till de stora utomeuropeiska marknaderna

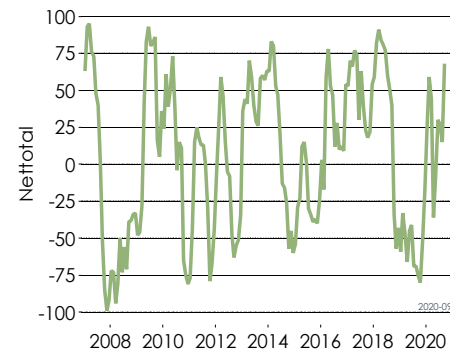
Källor: SvanData och Skogsindustrierna

Trävarupris, svenskt exportprisindex

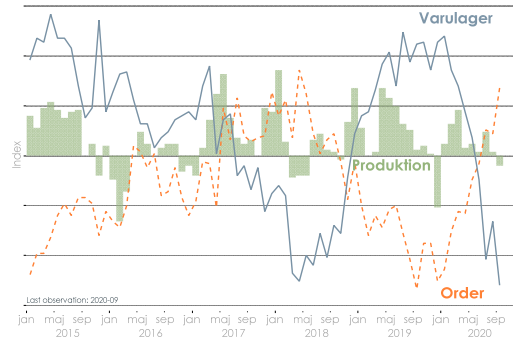
*Omräknat från SEK till handelsvaluta baserat på marknadsfördelning
Källor: SCB och Skogsindustrierna, uppdaterad tom augusti.

Sågverkens syn på framtida priser

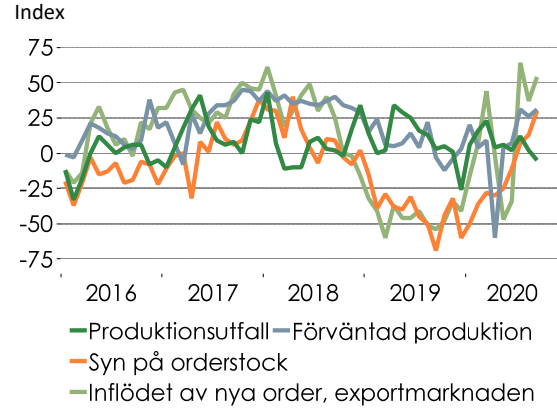
Källa: Konjunkturinstitutet

Konjunkturbarometern, sågverk

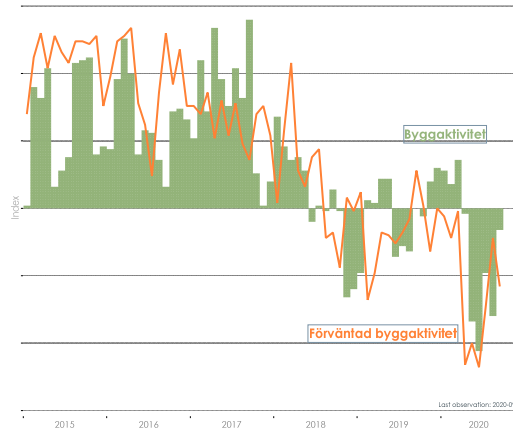
Källa: Konjunkturinstitutet

Stämningläget i sågverken

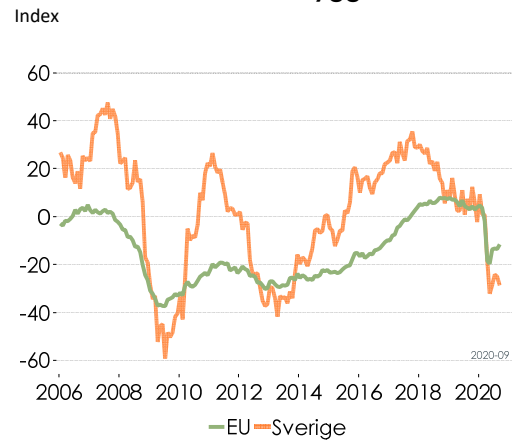
Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

Konjunkturindikator byggaktivitet Sverige

Källa: Konjunkturinstitutet

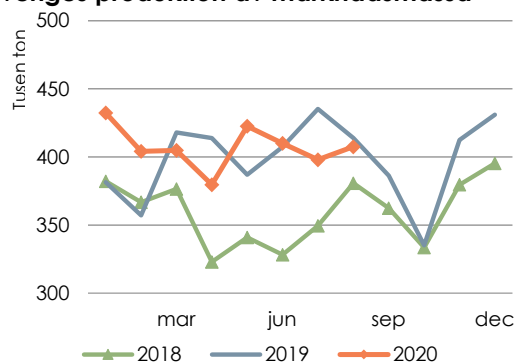
Förtroendeindikator för byggbranschen

Källa: Eurostat

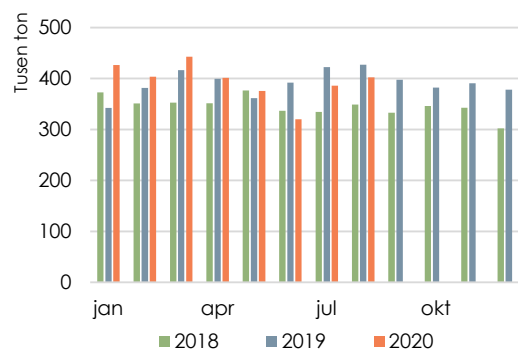
Massamarknaden

Sveriges produktion av marknadsmassa

Källa: Skogsindustrierna

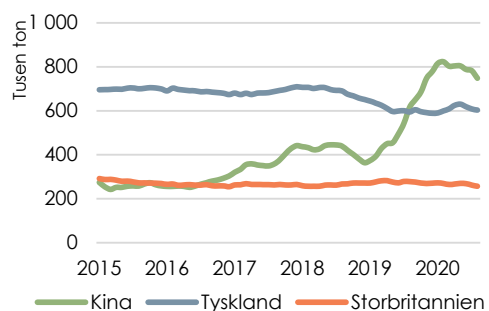
Sveriges totala massaleveranser

Källa: Skogsindustrierna

Sveriges massaleveranser

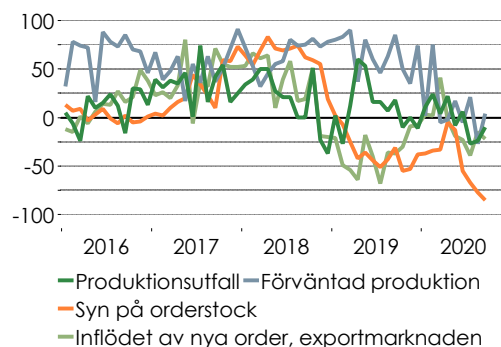
rullande 12 månaders tal

Källa: Skogsindustrierna

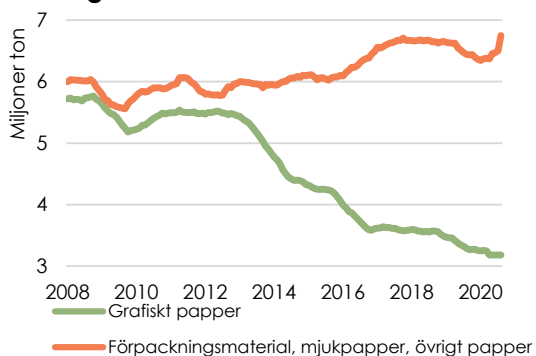
Stämningläget i massaindustrin

Index

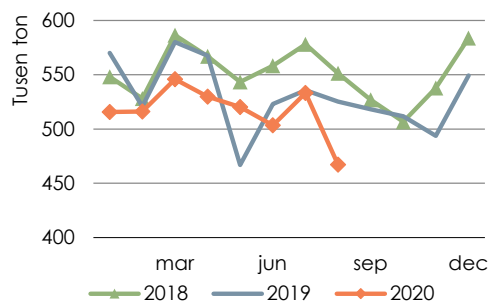
Pappersmarknaden

Svensk produktion av papper och kartong

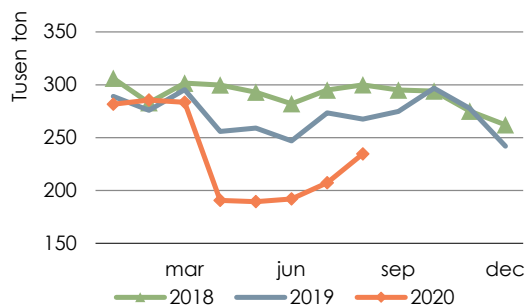
Källa: Skogsindustrierna

Sveriges produktion av förpackningsmaterial

Källa: Skogsindustrierna

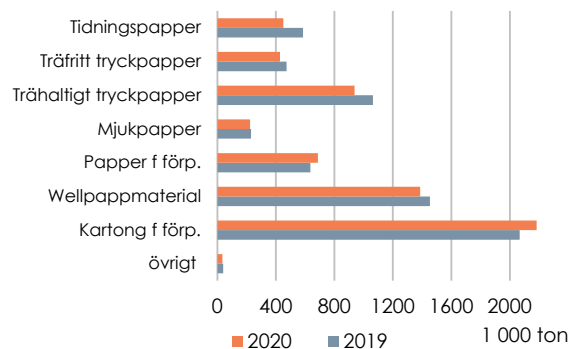
Sveriges produktion av grafiskt papper

Källa: Skogsindustrierna

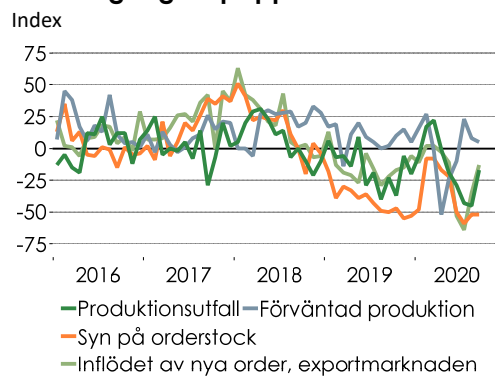
Sveriges export per kvalitet

januari-augusti 2020

Källa: Skogsindustrierna

Stämningläget i pappersindustrin

Källa: Konjunkturinstitutet och Macrobond